

рапорта на А. Julin, отъ името на Комисията по проучванията, е взелъ следната резолюция*):

„Международниятъ статистически институтъ, имайки предвидъ, че отъ рапорта на Комисията за проучванията следва, какво статистики, основани на фискални сведения, ще могатъ съ полза да се публикуватъ отъ извѣстенъ брой държави, поне що се отнася до производството на спирта, бирата, захарьта, солъта и тютюна, а, може би, и на кибрита и картитъ за игра, — изказва пожелание, щото, като първа крачка въ международната статистика на индустриалното производство, да се предприеме отъ една международна организация публикуването на статистика относно тѣзи материали“.

Главната дирекция на статистиката, вземайки предвидъ посочената по-горе наложителност отъ статистически сведения за индустриалнитѣ заведения подъ държавенъ контролъ, ползата отъ които сведения е не само отъ национално, но и отъ международно значение, още презъ юлий 1924 год. се обръща къмъ Министерството на финанситѣ, щото последното да нареди по̀тър̀бното до подведомственитѣ му респективни органи за събиране, по даденъ въпросникъ, необходимитѣ статистически сведения за индустриалнитѣ заведения подъ държавенъ контролъ, действували презъ 1924 год., които сведения впоследствие да бждатъ обработени въ Главната дирекция на статистиката.

По тоя случай Министерството на финанситѣ, респективно Отдѣлението за държавнитѣ привилегии и акцизитѣ, презъ септемврий 1924 год. е разпратило до подведомственитѣ му акцизни началници и акцизни агенти пригответия специаленъ въпросникъ, който да бжде по̀п̀л̀ненъ отъ *контрольоритѣ* при оцетнитѣ, пивоварнитѣ, захарнитѣ, спиртнитѣ, тютюневитѣ и за вжгледвуокисъ заведения, а отъ *финансовитѣ началници* за следнитѣ заведения подъ държавенъ контролъ, при които нѣма контрольори — за производство на захарни издѣлия, за растителни масла и за тоалетни сапуни. Исканитѣ сведения сж най-общи — тѣ се отнасятъ: 1) за вида на заведенията, 2) за броя и мощността на двигателитѣ, 3) за срѣдния брой работници презъ интензивния периодъ, 4) за количеството и стойността на употребеното гориво и на употребенитѣ сурови материали и 5) за количеството и стойността на годишното производство.

Събранитѣ отъ Министерството на финанситѣ отбелязани сведения, макаръ и съ голѣми дефекти, сж били предадени на Главната дирекция на статистиката за обработка. Дирекцията, следъ като е успѣла да изправи повечето отъ дефектитѣ въ събранитѣ сведения чрезъ продължителна преписка, е обработила събранитѣ статистически сведения за индустриалнитѣ заведения презъ 1924 год. и ги е

публикувала въ „Месечни статистически извѣстия на Главната дирекция на статистиката“, год. XIV, № 7 (юлий 1925 год.).

За следващитѣ години статистическитѣ сведения за индустриалнитѣ заведения подъ държавенъ контролъ се събиратъ съ специаленъ формуляръ, изработенъ отъ Главната дирекция на статистиката и разпратенъ отъ самата Дирекция до съответнитѣ органи, като по̀п̀л̀ненитѣ формуляри се повръщатъ направо въ Дирекцията. Тоя формуляръ постепенно за годинитѣ 1925, 1926 и 1927 е все повече допълванъ съ по-подробни въпроси по отношение на събиранитѣ статистически сведения. Съ формуляра за 1927 год. се събиратъ следнитѣ сведения: 1) видъ и мѣстонахождение на заведението, 2) срѣденъ брой на работницитѣ презъ интензивния периодъ, 3) заплатена брутна сума за надници презъ годината, 4) брой, видъ и мощност на двигателитѣ, 5) количество, видъ и стойност на употребеното гориво, 6) количество, видъ и стойност на употребенитѣ сурови материали, 7) количество, видъ и стойност на годишното производство, 8) количество, видъ и стойност на продаденитѣ стоки на мѣстния пазаръ и въ чужбина, 9) платени специални данъци и 10) административенъ и технически персоналъ.

Сведенията за годинитѣ 1925 и 1926 сж събирани тримесечно. За 1925 год. сведенията сж събирани пакъ чрезъ акцизнитѣ началници и акцизни агенти, както и презъ 1924 год., а презъ 1926 год. формулярътъ се праща за по̀п̀л̀ване направо до държавнитѣ контрольори при заведенията и до данъчнитѣ началници (така сж преименовани финансовитѣ началници) за заведения, при които нѣма държавни контрольори. Обработенитѣ данни за 1925 год. сж публикувани въ „Месечни статистически извѣстия на Главната дирекция на статистиката“, год. XV, № 7, юлий 1926 г., а сведенията за 1926 год. сж обработени, но поради доста дефекти, не сж публикувани.

За 1927 год. Главната дирекция на статистиката, имайки предвидъ опита на изтеклитѣ три години, а особено на 1926 год., нареди даването на статистическитѣ сведения отъ заведенията подъ държавенъ контролъ да бжде годишно, а не тримесечно, и формуляритѣ да се по̀п̀л̀ватъ не отъ държавнитѣ контрольори и данъчни началници, а направо отъ самитѣ стопани (респективно директоритѣ или управителитѣ) на заведенията. Това се наложи, между другото, и поради обстоятелството, че нѣкои отъ исканитѣ сведения сж доволно допълнения формуляръ за 1927 год. сж отъ характеръ, който налага запазването имъ въ тайна и, следователно, тия сведения трѣба да останатъ неизвестни за трети, повече или по-малко заинтересувани, лица, включая и държавнитѣ контрольори и данъчни началници.

*) Гл. Bulletin de L'Institut International de statistique, tome XXII, 1-ère livraison, Roma, 1926, page 183.